ఫ్లాష్ బ్యాక్

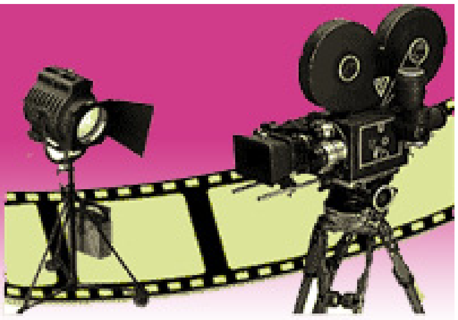

పాతసినిమాలకు సంబంధించిన విశేషాలు.. నటీనటుల గురించి, సినిమాల గురించి, సాంకేతిక నిపుణుల గురించి.. వగైరా..వగైరా. ప్రతినెలా ఓసారి అలనాటి సినీరంగంలోకి తొంగిచూద్దాం

ప్రఖ్యాత చిత్రనిర్మాత

బి.ఎన్.రెడ్డి - 2

(కినిమా - 1955, ఫిబ్రవరి సంచిక నుంచి)

జీవితవిశేషాలు :

ప్రఖ్యాత చిత్రనిర్మాత

బి. ఎన్. రెడ్డి

వాహినీవారి తొలి చిత్రం "వందేమాతరం" విడుదల అయి దాదాపు 16 సంవత్సరాలయింది. అనాటినుంచీ తెలుగు సినిమా పరిశ్రమ ఒక కొత్త ప్రతిష్ఠను సంపాదించుకున్నది. అంతకు పూర్వం సినిమా చిత్రాలను తక్కువ తరగతి కళగా భావిస్తూ వుండిన కళాభిమానులెందరో తమ అభిప్రాయాన్ని మార్చుకున్నారు. వాహినీ చిత్రాలు ఒకటి తరవాత మరొకటి ఈ ప్రతిష్ఠను ముందుకు తీసుకుపోయాయి. సినిమా చరిత్రలో ఈ పరిణామాన్ని సాధించిన వ్యక్తి బి. ఎన్. రెడ్డి.

ఇన్ని సంవత్సరాల కాలంలోనూ బి. ఎన్. విడుదల చేసిన చిత్రాలు అయిదు మాత్రమే—ఆరవది త్వరలో విడుదల కానున్నది. "స్వర్గసీమ" తరువాత చాలా ఏళ్ళు ఆయన చిత్రమే లేదు. అయినప్పటికీ ఆయన చిత్రం తీయని సమయంలో ఆయన స్థానం ఖాళీగానే వుండిపోయిందిగాని ఆ స్థానాన్ని మరొకరు ఆక్రమించుకోవటం

1939 లో బి. ఎన్. రెడ్డి

బి.ఎన్. ఎన్నో కలలు కన్నాడు. ఆయన కన్న కలలు కొన్ని రూపొందలేదు. కొన్నిటికి మరెవరో రూపం ఇచ్చారు. కాని సినిమాలను గురించి మాత్రం ఆయన కలలు కన్నట్టు కనపడదు! ఆయన సినిమాలలోకి ప్రవేశించటం ఆయన ప్రయత్నం దాదాపు ఏమీ లేకుండానే జరిగింది.

రామబ్రహ్మంగారు ఒక వంక "ప్రజామిత్ర" నడుపుతూనే మరొక వంక సినిమాలలో కూడా వేలుపెట్టి ఉంచాడు. ఆ కరణం చేత "ప్రజామిత్ర" ఆఫీసుకు వచ్చేవారిలో "ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం" నిర్మాత పారుపల్లి శేషయ్య బి.ఎన్.కు పరిచయం కూడా అయింది.

"వస్త్రాపహరణం" అయినాక వేల్ పిక్చర్స్ స్టూడియోలో "కనక తార" ప్రారంభించారు. ఒకనాడు శేషయ్య గారు "ప్రజామిత్ర" ఆఫీసుకు వచ్చి, వేల్ పిక్చర్స్ లో కొత్తగా స్టూడియో లైట్లు ఏర్పాటు చేసి షూటింగ్ చేస్తున్నారనీ, ఒకసారి వచ్చి చూడమనీ బి.ఎన్.తో అన్నారు. పోనీ చూస్తామని బి.ఎన్.

అక్కడికి వెళ్ళాడు. స్టూడియోలో శేషయ్య గారు బి.ఎన్. కు హెచ్.ఎం.రెడ్డి గారిని పరిచయం చేశారు. హెచ్.ఎం.రెడ్డి గారు రైలుకు వెళ్ళుతున్నారట. “ఆయనను మీ కారులో స్టేషన్ దగ్గర వదలండి.” అని శేషయ్య గారు బి.ఎన్. తో అన్నారు.

రైలుకు టైముండటం వల్ల బి.ఎన్., హెచ్.ఎం. బీచ్ కి వెళ్ళి అక్కడ కొంతసేపు కూచున్నారు. అక్కడ హెచ్.ఎం. రెడ్డిగారు తానొక సినిమా కంపెనీ పెట్టబోతున్నాననీ, అందులో గొప్ప గొప్పవాళ్ళంతా షేర్లు తీసుకుంటున్నారనీ, బి.ఎన్. కూడా షేరు తీసుకోవాలనీ కోరారు. కాని బి.ఎన్. కు మనసు మొగ్గలేదు. తరువాత హెచ్.ఎం. రెడ్డి గారు చాలా సార్లు వచ్చి నరసింహారెడ్డి గారితో మాట్లాడి ఆయననే ఒప్పించారు.

కంపెనీకి “రోహిణీ పిక్చర్స్ లిమిటెడ్” అని పేరు పెట్టారు. కంపెనీ తాలూకు ఆర్టికిల్స్, మెమొరాండం బి.ఎన్. తయారుచేశాడు. ఈ కంపెనీలో కన్నాంబకూ, దొమ్మేటి సూర్యనారాయణకూ కూడా వాటాలున్నాయి. దొమ్మేటితో “రంగూన్ రౌడీ” తీయాలని సంకల్పం. ఈ సంస్థలో షేర్లు తీసుకుంటారనుకున్న వారు కొందరు వెనక్కు తగ్గారు. అందుచేత బి.ఎన్. తన పరిచయస్తుల చేతా, మూలా నారాయణస్వామి గారి చేతా ఆ షేర్లు కొనిపించాడు. కంపెనీకి మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్ రెడ్డి అండ్ కో. ఇందులో హెచ్.ఎం., బి.ఎన్. భాగస్వాములు.

మూలా నారాయణ స్వామి గారిని గురించి వినివున్నప్పటికీ బి.ఎన్. కు మొదట్లో పరిచయం లేదు. ఒకసారి ఆయన అనంతపూరులో ప్రెస్ పెట్టే ఉద్దేశ్యంతో యంత్ర సామాగ్రి కొనటానికి మద్రాసు వచ్చి. ఈ విషయమై బి.ఎన్. సహాయపడగలవాడని విని ఆయన వద్దకు వచ్చారు. ఆనాటినుంచీ ఇద్దరికీ పరిచయమూ, స్నేహమూ కలిగింది.

“కనకతార” పూర్తి కాకమునుపే దొమ్మేటి మరణించాడు. ఆ కారణం చేత రోహిణీ సంస్థ “రంగూన్ రౌడీ” తీసే అవకాశం లేకపోయింది. ఆ కథనే కొద్దిగా మార్చి “గృహలక్ష్మి” అని పేరుపెట్టి చిత్రం తయారు చేశారు. ఈ చిత్రం కార్తికేయ స్టూడియోలో తయారయింది. రామనాథ్, శేఖర్ గార్లు ఆ స్టూడియోలో అప్పుడు భాగస్వాములు.

“గృహలక్ష్మి” పూర్తి అయ్యే సమయంలో బి.ఎన్., హెచ్.ఎం. గార్లు విడిపోవలిసి వచ్చింది. ఆ యిద్దరి దృక్పథాలలోనూ గల తేడాయే దీనికి ప్రధాన కారణం.

రోహిణీ సంస్థనుంచి తన వాటా, తాను వేయించిన వాటాలూ తీసివేసుకుని ఇతరుల సొమ్ము వారికి వాపస్ చేసేటప్పుడు ఆ మిత్రులు తమకు సొమ్ము అవసరం లేదనీ, చాతనయితే ఇంకో కంపెనీ పెట్టి చిత్రాలు తీయమనీ అన్నారు. ఈ మాటలే వాహినీ సంస్థకు ఆశీర్వచనం. 65వేల రూపాయల మూలధనంతో బి.ఎన్. మేనేజింగ్ డైరెక్టరుగా సంస్థ రిజిస్టరయింది. ఎక్కడెక్కడి నదులూ వచ్చి సముద్రంలో చేరినట్టుగా, రామనాథ్ కామెరా మాన్ గా, శేఖర్ ఆర్ట్ డైరెక్టర్ గా, సముద్రాల కవిగా వచ్చారు. కె.వి.రెడ్డి ప్రొడక్షన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ గా, బ్రిజ్ మోహన్ దాస్ కంపెనీ సెక్రెటరీగా, నాగయ్య మ్యూజిక్ డైరెక్టరుగా పని చేశారు.

కథ ఒకటి కావాలి. బి.ఎన్. రాస్తున్న నవల ఒకటి ఉన్నది. అది సినిమా కోసం రాస్తున్నది కాదు. కాని రామనాథ్ ఆ కథను చూసి చిత్రం తీయటానికి పనికి వస్తుందన్నాడు. తానే దాని ఆధారంతో స్క్రిప్ట్ తయారు చేశాడు కూడా. “గృహలక్ష్మి” లో పనిచేసిన నాగయ్య, కాంచనమాల ప్రధాన పాత్రలకు కుదిరారు.

ఈ చిత్రం వెనక బి.ఎన్. భావాలు ఎన్నో వున్నప్పటికీ దీన్ని ఆయన డైరెక్ట్ చేయలేదు. డైరెక్ట్ చేద్దామని ఆశించలేదు కూడా. సెట్టు మీద డైరెక్టరు విధులన్నీ రామనాథే నిర్వర్తించాడు. కాని తీరా చిత్రం పూర్తి అయినాక రామనాథ్ పట్టుబట్టి. డైరెక్టరుగా బి.ఎన్. పేరు వేయించాడు. “టెక్నికల్ డైరెక్షన్ తెలియక పోతేనేం? మిగిలిన డైరెక్షన్ భాధ్యతలన్నీ మీకే బాగా తెలుసు!” అని రామనాథ్ వాదించాడు.

మరుసటి ఏడు వాహినీ వారి రెండవచిత్రం “సుమంగళి” వెలువడింది. దీనికి కథా, స్క్రిప్టూ కూడా రామనాథ్ రాశాడు. 1941లో “దేవత” విడుదల అయింది. 1943లో కె.వి. రెడ్డి గారి దర్శకత్వంతో “భక్తపోతన” వెలువడింది. ఈ నాలుగు చిత్రాలలోనూ రామ్ నాథ్ శేఖర్ గార్లతో సన్నిహితంగా కలిసి పనిచేయటం బి.ఎన్. కు ఎంతో లాభించింది.

“భక్త పోతన” పూర్తి అయేసరికి ఒక విచిత్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. యుద్ధం మూలంగా పరిస్థితులు చాలా తారుమారయాయి. వాహినీ పిక్చర్స్ కొద్ది పెట్టుబడిగల సంస్థ. చిత్ర నిర్మాణం చూడబోతే లక్షలలోకి పోయింది. అందుచేత ఇంకొక సంస్థ ఏర్పరచవలసి వచ్చింది. వాహినీ ప్రొడక్షన్స్ ఏర్పాటు చేశారు. ఇందులో నూరింట 80 వంతులు డబ్బు మూలా నారాయణస్వామి గారిది. వాహినీ పిక్చర్స్ కు ఇందులో ఒక వాటా ఉంది. బి.ఎన్., కె.వి.రెడ్డి,

దాస్, మొదలైన వారు కూడా వాటాలు తీసుకున్నారు. వాహినీ పిక్చర్స్ సంస్థను డిస్ట్రిబ్యూషన్ సంస్థగా ప్రత్యేకించారు. వాహినీ ప్రొడక్షన్స్ కు కూడా మేనేజింగ్ డైరెక్టరు బి.ఎన్. రెడ్డే.

ఈ కొత్త సంస్థతో ఒకేసారి రెండు చిత్రాలు ప్రారంభించాలని ఉద్దేశం. కాని దీనికి విఘ్నంగా రాఫిలిం కొరతా, కంట్రోళ్ళూ, పర్మిట్లు వచ్చాయి. ఈ సమయంలోనే రామనాథ్, శేఖర్ గార్లు వాహినీ సంస్థను విడిచిపెట్టి జెమినీ సంస్థలోకి వెళ్ళిపోయారు.

"స్వర్గసీమ"కు పూర్వం చిత్ర ప్రపంచంలో కొందరికైనా ఒక అపోహ ఉండేది. వాహినీ చిత్రాలలో ఘనత చాలా వరకు రామనాథ్ శేఖర్ గార్లదేనని. "స్వర్గసీమ" లో వీరు లేకపోవటం అటుంచి, ఇది పూర్వపు వాహినీ చిత్రాల కంటే కూడా బాగా నడిచింది. "స్వర్గసీమ" కు కథకుడు చక్రపాణి. 1943 లో చక్రపాణికీ బి.ఎన్. కూ ఈ విధంగా పరిచయం ఏర్పడింది.

"స్వర్గసీమ" అనంతరం బి.ఎన్. వెనక్కు తిరిగి చూచుకుని తన స్థితిని సింహావలోకనం చేసుకుంటే నిస్పృహ కలిగింది. దామాషాను మూడేళ్ళ కొక చిత్రం డైరెక్టు చేసి ఆ సంపాదన మీద జీవించాలంటే చాలా కష్టంగా కనబడింది. ఈ చిక్కునుంచి బయట పడటానికి ఆయనకు రెండే మార్గాలు : ఇతరులకు చిత్రాలు తీసిపెట్టటం, లేదా ఒకదాని వెనక మరొకటిగా చిత్రాలు తయారుచేసే సావకాశాలు కల్పించుకోవటం.

మూలా నారాయణస్వామి గారు రెండో సౌకర్యం కలిగించటనికి తోడ్పడతామన్నారు. ఆయన దగ్గిర స్టూడియో నిర్మించడానికి డబ్బున్నది కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ప్రొహిబిషన్ అమలు జరిపితే నారాయణస్వామిగారి డిస్టిలరీ మూసి వేయాలి. అటువంటి సందర్భంలో తాను నిర్వహించేందుకు స్టూడియో లాంటిది వున్నట్టయితే ఆయన కూడా మద్రాసులో నివాసం ఏర్పాటు చేసుకుని స్టూడియో చూసుకుంటూ వుండవచ్చు.

నారాయణస్వామిగారి కోరిక ప్రకారం 1945లో బి.ఎన్. వాహినీ స్టూడియో నిర్మాణభారం తనమీద వేసుకున్నాడు. ఈ పని నాలుగేళ్ళు పట్టింది. నారాయణస్వామిగారు ఊహించినట్లు ప్రొహిబిషన్ వచ్చింది. ఆయన మద్రాసులో నివాసం కూడా ఏర్పరుచుకున్నారు.

స్టూడియో నిర్మాణం ప్రారంభించే సమయంలో మూలావారు, బి.ఎన్., నాగిరెడ్డి, కే.వి.రెడ్డి ప్రభృతులందరూ తలా ఒక ఇటుకా పెట్టి శంకు స్థాపన చేశారు. స్టూడియో ప్రారంభోత్సవం ఏ నాయకులచేతనో, హోదాలో ఉన్న వారిచేతనో చేయించాలని కొందరు సూచించారు గాని ఈ సూచన బి.ఎన్. కు నచ్చలేదు. స్టూడియో ప్రారంభోత్సవం కళాకారులైన వారే చేయాలని ఆయన పట్టుదల. అదే ప్రకారం, ప్రఖ్యాత కర్నాటక గాయనీమణి అయిన శ్రీమతి పట్టమ్మాళ్ చేత ప్రారంభోత్సవం చేయించారు. ఆమె "వాతాపి గణపతిం భజే" అనే పాట పాడింది.

కాని కాలం ఖర్మం కలిసి రాలేదు. మూలావారి ఆరోగ్యమూ, ఆర్థిక పరిస్థితులూ ఒకేసారి తారుమారయాయి. స్టూడియో విక్రయించవలసిన పరిస్థితి కూడా ఏర్పడింది. ఆ పరిస్థితి నుంచి బయటపడటానికి స్టూడియోను విజయ ప్రొడక్షన్స్ వారికి గుత్తకివ్వవలిసి వచ్చింది.

దీనితో బి.ఎన్. ఆఖరు కల కరిగిపోయింది. వాహినీ సంస్థలన్నిటిపైనా తనకు గల బాధ్యతలనన్నింటినుంచీ తప్పుకుని ఆయన తన సినిమా జీవితాన్ని తిరిగి వ్యవస్థాపించుకున్నాడు; అది వాహినీ చిత్రాలకు ప్రొడ్యూసరు గానూ, డైరెక్టరుగానూ పనిచేయటం. ఈ దశలో ఆయన "మల్లీశ్వరి" తయారు చేసి 1951 డిసెంబరులో విడుదల చేశాడు. బి.ఎన్. స్థితి మళ్ళీ మొదటికి వచ్చింది. మూడేళ్ళ కొక చిత్రం తీసే అవకాశం మటుకే మిగిలింది.

బి.ఎన్. జీవితంలో, ప్రయత్నాలలో ఏ ఒడుదుడుకులు ఏర్పడినా ఆయన ఖ్యాతి మాత్రం ఒక్కొక్క చిత్రంతోనూ ముందడుగు వేస్తూనే వుంది. "మల్లీశ్వరి" ఎక్కువ డబ్బు ఆర్జించినా, అర్జించకపోయినా అంతులేని ఖ్యాతి సంపాదించి పెట్టింది. ఆ చిత్రాన్ని అనేకమంది విదేశీయులూ, డాక్టర్ రాధాకృష్ణలాటి మహానాయకులూ చూసి మెచ్చుకున్నారు.

1947లో జరిగిన నాట్యకళాపరిషత్తు బి.ఎన్. ను సన్మానించింది. "మల్లీశ్వరి" అనంతరం పచ్చయప్ప కళాశాలవారూ, కావలి విద్యోదయా సంస్థవారూ, కాకినాడలోని సరస్వతీ గానసభవారూ బి.ఎన్. కు సన్మానాలు చేశారు. ఇవన్నీ పండిత సన్మానాలతో తుల్యమైనవి. మద్రాస్ స్టేట్ సంగీత నాటక పరిషత్తులో ఆయనకు సభ్యత్వం లభించింది.

బి.ఎన్. అర్జించుకున్న కీర్తి క్షణికమైనది కాదు. అది కాలంతో బాటు పెరిగేది. చిత్ర నిర్మాతగా ఆయన అభిరుచులలో లాలిత్యం వుంది. ఆయన తన సృష్టిని డబ్బుతో తూచలేదు.

చిత్రనిర్మాతగానే గాక ఆయన జీవితమూ కృషీ పరోక్షంగా చాలా విధాల ఫలించింది. పెద్ద వటవృక్షం నుంచి ఊడలు దిగినట్టుగా బి.ఎన్. వేసిన బీజాలనుంచి రామనాథ్, శేఖర్, నాగయ్య, సముద్రాల, కె.వి.రెడ్డి, నాగిరెడ్డి, చక్రపాణి, బ్రిజ్ మోహన్ దాస్ మొదలైన అనేకులు, ఒకొక్కరూ ఒక్కొక్క సంస్థగా వెలశారు. వారిలో కొందరు సంస్థలు స్థాపించారు కూడానూ.

ఈనాడు విజయ వారి నిర్వహణకింద ఉన్న వాహినీ స్టూడియోకు బి.ఎన్. జీవితానికి చాలా సంబంధంవున్నది. విజయ టెక్నీషియనులలో కామెరామాన్ మార్కస్ బార్ ట్లే "స్వర్గసీమ" కు కామెరా మాన్, సౌండ్ ఇంజనీర్ ఎ.క్రిష్ణన్ వాహినీ చిత్రాలకు పనిచేసినవాడే. వాహినీ స్టూడియో మేనేజరు చిదంబర సుబ్రహ్మణ్యం, శాస్త్రీ అండ్ షా లో బి.ఎన్. ఎప్రెంటిస్ గా ఉండినప్పుడు, తాను కూడా జూనియర్ ఎప్రెంటిస్ గా ఉండినవాడు, చాలాకాలం వాహినీ సంస్థలలో పనిచేసిన వాడు. విజయసంస్థకు ప్రొడ్యూసరుగా సంస్థలో వాటాదారుగా ఉన్న చక్రపాణి "స్వర్గసీమ" రచయిత.

బి.ఎన్. ఆప్తులలో చాలా మంది సినిమా పరిశ్రమతో, వాహినీ, విజయా సంస్థలతో సన్నిహిత సంబంధాలు కలిగి ఉన్నారు. బి.ఎన్. పెద్ద తమ్ముడు బి.నాగిరెడ్డి విజయ ప్రొడక్షన్స్, వాహినీ ప్రొడక్షన్స్ కు మేనేజింగ్ డైరెక్టర్, విజయ చిత్ర నిర్మాత. రెండవ తమ్ముడు బి.కొండారెడ్డి కామెరామాన్. "మల్లీశ్వరి". "పెద్దమనుషులు", "బంగారు పాప" చిత్రాలకు పనిచేశాడు. మూడవ తమ్ముడు బి.రామలింగారెడ్డి విజయ సంస్థలో ఒక భాగస్వామి.

బి.ఎన్. ఇటీవల తయారు చేసిన "బంగారు పాప" త్వరలో విడుదల కాబోతుంది.

[సమాప్తం]

★★★

COMMENTS